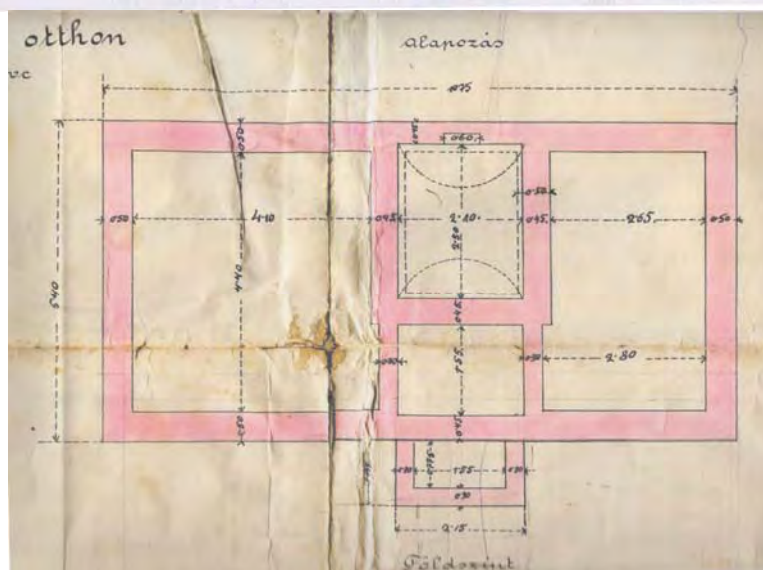

Rákosliget építőmesterei

Rákosliget épített környezetét alapvetően a munkáslakás építés tervei határozták meg. Ennek lezárulta után kaptak lehetőséget a különböző egyedi tervek, amelyek a nyaralótelep funkciót igyekeztek kielégíteni, majd olyan lakások épülhettek, amelyek az itt állandó lakhellyel bírók igényeit elégítette ki. A cikkben csak néhány önkényesen kiválasztott tervező neve és munkái kerültek feldolgozásra.

A munkáslakások

A munkáslakások építészeti szempontból történő feldolgozását Tóth Krisztina építésmérnök végezte el. Sajnos tanulmánya mind a mai napig kéziratban olvasható.

Benedek Dezső terve.

Kétszobás típus. Forrás: Tóth Krisztina építésmérnök

A négyszobás lakások alaprajza. Wandra Lajos építész mérnök terve.

Sztanek Pál

Nem sokkal a munkáslakás építések befejezése után illetve annak vége felé a beköltözők számára fontos volt közösségi épületek létrehozása is. Mivel a településen nem volt a különböző vallások gyakorlására alkalmas épület, így kézenfekvő volt már a korai időszakban ezek megépítése.

Sztanek Pál építőmester neve elsősorban ehhez a tevékenységhez fűződik. A legelsőnek elkészülő templom a rákosligeti reformátusoké volt. A rákosligeti református közösség 1910-ben építette föl Bogáti Hajdú Imréné, védasszony adományából, és férje Bogáti Hajdú Imre, királyi ítéltábla-bíró gyűjtéséből, Sztanek Pál építész tervei alapján az imaházat, melyet Mády Lajos, budapesti református esperes avatott föl. A kivitelezés ellenőrzése, felügyelete is Sztanek Pál feladata volt.

A református imaház még torony nélkül, Sztanek Pál tervei szerint. Forrás: ERH Digitális Archívum.

Nem sokkal később 1912. május 19 –én megtörtént a zsidó imaház alapkövetétele. 1914. augusztus 15-én avatták fel az épületet. Ebben az esetben Sztanek mint kivitelező játszott szerepet.

A rákosligeti izr. templom tervpályázatán két 80 koronás díjat Károly Lajos (1873-?) és Weinstein Simon, továbbá Boros Arthur művének ítelték oda. (In: Művészet Szerk.: Lyka Károly Hetedik évfolyam 1908. Első szám p 60 – 72)

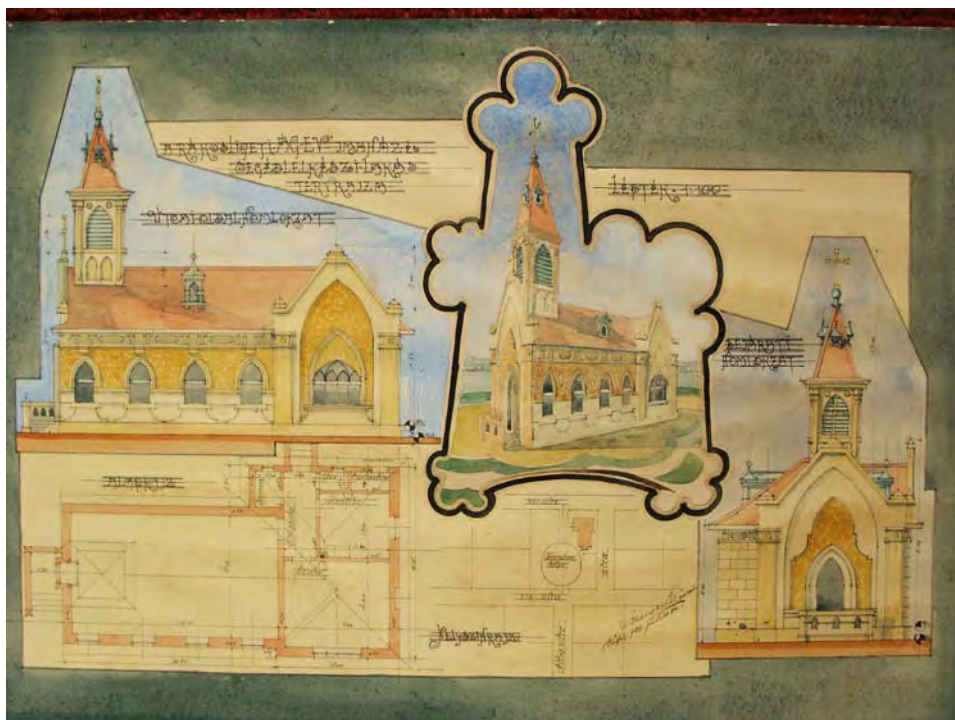
Képeslap az eredeti állapotról. Forrás: ERH gyűjtemény.

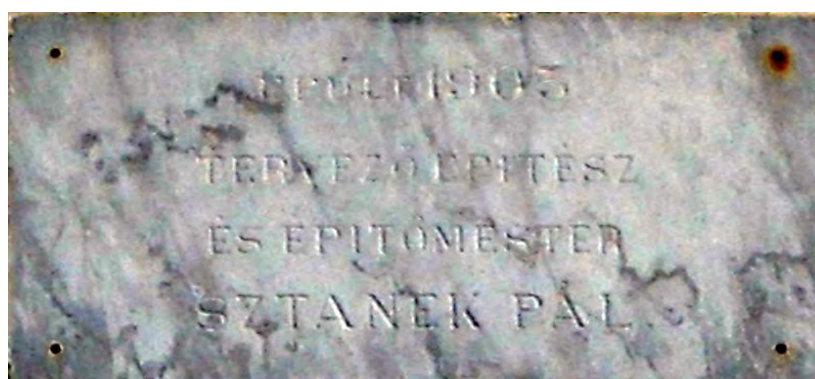
Az imaház belső képe. Forrás: ERH Gyűjtemény

A római katolikus egyházközség 1913. november 1-jén Sztanek Pál építész templomtervezését elfogadta és az alapkövet 1914. május 1-jén elhelyezték. 1915. augusztus 10-én állították fel a Strizs István isaszegi oltárkészítő mester által épített gót stílusú főoltárt és 1915. augusztus 15-én az elkészült templomot felszentelték.

Az evangélikus egyház templomépítése esetében Sztanek Pál tervezőként indult. Az általa tervezett épületet azonban a presbitérium nem fogadta el, helyette Sándy Gyula műépítész bízta meg a tervek elkészítésével. A kivitelezés sem köthető ugyan személyéhez, de lelkes híve és motorja volt a templomépítésnek.

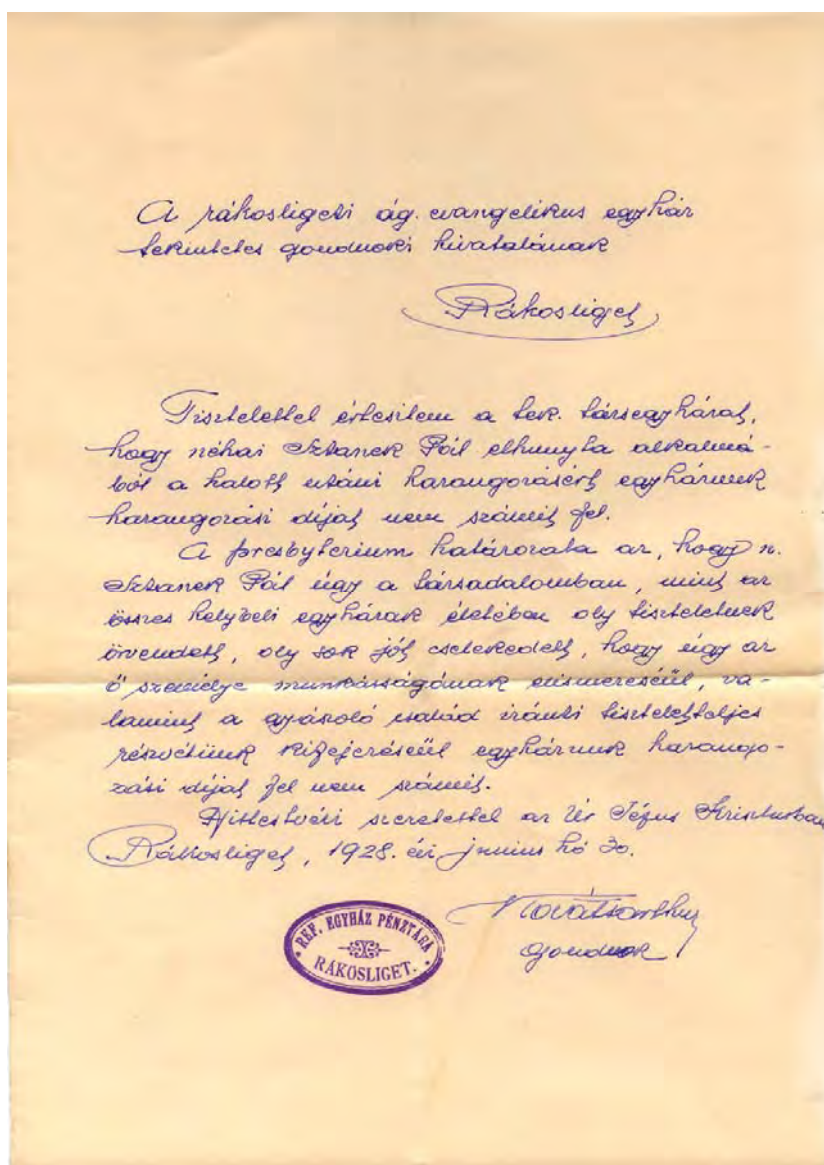

Nevéhez kötődik a XV. utca 23. szám alatti, eredetileg kaszinónak épült, később több funkciót is ellátó (sportklub, varroda, színház) épület tervezése is (1907 - 1910).

Az épület falán található emléktábla.

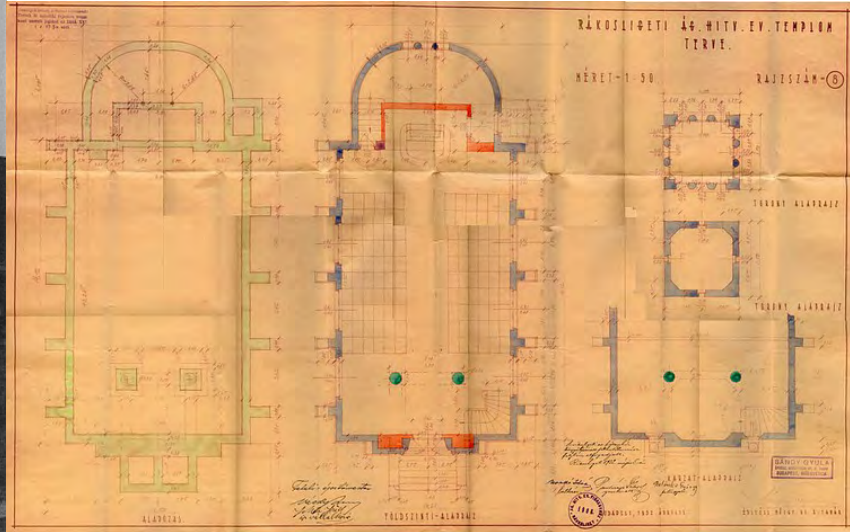
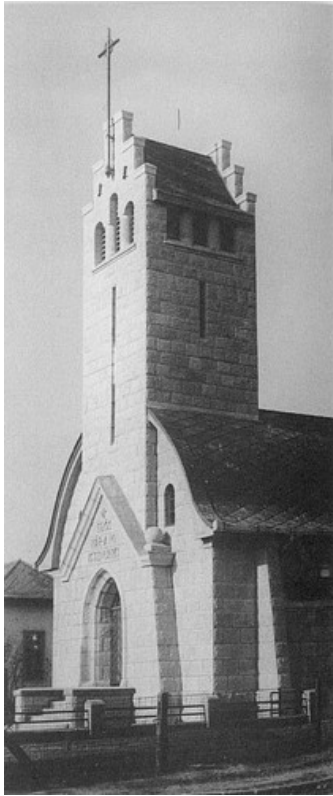
Halála mély megdöbbenést váltott ki a Rákosligeten működő egyházak körében. A reformátusok az alábbi szavakkal búcsúztak tőle.

Forrás: Rákosligeti evangélikus gyülekezet archívuma

Sándy Gyula

Sándy Gyula műépítész valójában csak egy épület tervezése és kivitelezése vonatkozásában említhető. Ez pedig a rákosligeti evangélikus templom, a településrészt egyik meghatározó épülete. Valójában az építéskor periférikus részen, a XIX. utcában került megvalósításra. Az épület a korszak építőművészei körében is elismerést vívott ki, hiszen a Magyar Építőművészet XXXIV. Évfolyam 1-2. szám több oldalas cikket szentelt a templomnak.

A templomról készült Sándy által készített fénykép illetve az eredeti tervrajz.

Az iskola tervezője Friedrich Lóránt

Műépítész. A budapesti József Nádor Műegyetem építésztechnológiai kar tanára Fontosabb munkái: az óbudai evangélikus templom (1935), a gugerhegyi Árpád kilátó (1929), de részt vett a budaörsi kislakások tervezésében is. Nagykanizsa, Vécsey utca 5. szám alatti általános iskola. Tervei alapján állították helyre a Bécsi kapu téri evangélikus templomot 1948-ban.

Forrás: Szanyi Dezső: Rákospalota első negyedszázada 1899 – 1924. Szakdolgozat

Juhász József

Kivitelezésében készült el az evangélikus templom illetve nagyon sok lakóház. A kor szokásához híven az általa épített házakra felkerült a tervező-építő mester neve. Juhász tervezte és építette többek között a XIX. utca 33. és a IV. utca 30. szám alatti lakóházakat. Mára már csak egy helyen, a IV. utca 30. alatt álló ház falán látható a mester táblája.

